

1/2017. (I.10.) OBT állásfoglalás:

A bírónak is joga van a magánélethez, így a szabadidő kulturált eltöltésének keretében társadalmi, kulturális, sport és egyéb rendezvényeken való részvételhez. Megjelenését és viselkedését a tisztesség, a jó erkölcs és az illem szabályai ilyenkor is korlátozzák.

Önmagában nem etikátlan az, ha a bíró egy rendezvényen az oda illő öltözetet viseli (pl.: jelmez, sport mez), azonban mindenkor méltónak kell maradnia bírói hivatásához.

I n d o k o l á s

Az etikai eljárás kezdeményezői az Országos Bírói Tanács (továbbiakban: OBT) állásfoglalását a következő bírói magatartással kapcsolatban kérték:

„nem ütközik az Etikai kódex rendelkezéseibe, ha a bíró, a hétköznapi utcai és a szokásos munkahelyi viselettől, öltözködéstől, megjelenéstől eltérő, önmagában az adott alkalomtól eltekintve akár még szélsőségesnek, illetlennek is minősíthető, de az adott sokszor különleges alkalomhoz mégis igazodó bírói öltözet, viselet, megjelenés jellemez, ha ezek nem társulnak erőszakos vagy jogellenes céllal, tartalommal, szimbolikával. Nem etikátlan erre figyelemmel pl. a kedvenc labdarúgócsapata (akár nemzeti válogatottja) színeit arcára pingálva a meccsen vagy oda-visszaúton viselő bíró, sem a rock- vagy rapkoncerten csápoló bíró, sem a palacsintaevő versenyen a cénréről lelógó palacsintát mulatságos erőfeszítésekkel bekapni igyekvő bíró, végül a (pártpolitikamentes) flashmob-on az adott flashmob-hoz kötődő meghirdetés szerinti szokatlan tevékenység (pl. 10 mp-kénti esernyőnyitogatás, időjáráshoz nem illő póló felvétele) sem. Ugyanakkor a fentiek szerint is etikátlan az erőszakos ultrasoport logóját magára öltő, valamint a másik testi épségét nem tisztelő módon pogózó (egymás közötti ütközéssel járó, de alapesetben egymásra odafigyelő tánc) bíró.”

A határozat indokolásában javasolták annak feltüntetését, miszerint:

„az etikai szabályok, köztük az illemszabályok, az öltözködés, a megjelenés társadalmi szabályai állandó változás alatt állnak és nem úszható meg az időről időre történő újraértékelés (...)”

A 11/2015. (II.10.) OBT határozat 2. §-a alapján az OBT a kérelmet befogadta.

Állásfoglalása az eljárás kezdeményezői által felvetett kérdésekben a következő:

A Tanács mindenekelőtt szükségesnek tartja leszögezni, hogy álláspontja szerint nem lehet etikai eljárás tárgya kellően nem konkretizált elképzelt szituációknak, illetve meg nem történt eseményeknek az absztrakció szintjén való vizsgálata. Ugyanígy nem szolgálhat a döntés különböző, példászerűen felsorolt rendezvényeken való megjelenésre, az azokon történő nyilvános szereplésre szóló előzetes felhatalmazásként, mivel lehetetlen a teljesség igényével, vagy általánosságban előre kategorizálni rendezvényeket és élethelyzeteket. Állásfoglalás csak egy adott konkrét magatartásról, az összes releváns körülmény ismeretében adható, és így vizsgálható, hogy a tanúsított magatartás, tevékenység mennyiben egyeztethető össze az etikai normákkal.

A kérelemben szereplő bírói magatartások etikai megítélésénél tehát alapvető jelentősége van annak, hogy a bíró mely rendezvényen, milyen körülmények között vesz részt. A bírónak is joga van a magánélethez, így a szabadidő kulturált eltöltésének keretében társadalmi, kulturális, sport és egyéb rendezvényeken való részvételhez. Megjelenését és viselkedését a tisztesség, a jó erkölcs és az illem szabályai azonban ilyenkor is korlátozzák. Önmagában nem etikátlan az, ha a bíró egy rendezvényen az oda illő öltözetet viseli (pl.: jelmez, sport mez), vagy ha egy a társadalmi értékítélet szerint szélsőségesnek, megbotránkoztatónak nem minősülő koncerten, egyéb rendezvényen részt vesz, azonban ezen szerepvállalása során is mindenkor méltónak kell maradnia bírói hivatásához.

Jelen állásfoglalásában is rögzíteni kívánja a Tanács, hogy a bírák közjogi státusából következően velük szemben a magánéletben is a szokásosnál magasabb társadalmi elvárások érvényesülnek, és magánemberként is hivatalukhoz méltóan kell viselkedniük. Az 1/2016. (III. 8.) számú OBT állásfoglalás jelen ügyben is irányadóan rámutatott, hogy az Etikai Kódex Preambuluma kifejezésre juttatja, hogy a bírói hivatás a bírakkal szemben a társadalomban általánosan elfogadott etikai normákhoz képest szigorúbb erkölcsi szabályokra épülő követelményeket támaszt.

Mindezekkel összhangban írja elő az Etikai Kódex 3. Cikk (1) bekezdésének második fordulata, hogy a bíró „Mind a viselkedésében, mind a külsőségekben távol tartja magát a szélsőségektől, megjelenése mindenkor alkalomhoz illő és hivatásához méltó. Nyilvánosság előtt nem kerül olyan helyzetbe, amely méltatlan a bírói hivatásához”, míg a (3) bekezdés értelmében „a bíró a baráti és magánéleti kapcsolatait, valamint szabadidejének eltöltését úgy alakítja, hogy az a hivatásának méltóságát, pártatlanságát, illetve annak látszatát se veszélyeztesse”.

Az etikai szabályoknak, köztük az illem, az öltözködés, a megjelenés társadalmi szabályainak bizonyos mértékű folyamatos változása nem változtat azon az elváráson, hogy a bírónak magánemberként mindig törekedniük kell arra, hogy megjelenésük, viselkedésük és megszólalásaik miatt ne váljon megkérdőjelezhetővé erkölcsi tartásuk és tekintélyük.

Mindezek érdekében előre fel kell mérniük megjelenésük és megnyilatkozásaik lehetséges következményeit, hiszen a bíró számára is ugyanolyan élethelyzetek adódnak, mint bárki más számára, azonban megnyilvánulásait magasabb társadalmi zsinórmérték szerint bírálja el a közvélemény, a társadalom.

Mindezekre tekintettel az OBT a rendelkező részben foglaltak szerint adta ki állásfoglalását.

Az OBT állásfoglalását a 11/2015. (II.10.) OBT határozatban meghatározott ügyrend szerinti eljárásban hozta meg. Elrendeli az Ügyrend 11. §-ában írtak alapján jelen állásfoglalás OBT honlapján való közzétételét.

Budapest, 2017. január 10.

az Országos Bírói Tanács nevében

